

מבחן מסכם - רמה גבוהה - מחווון

משך המבחן: 90 דקות • סך הבול 100 נקודות • קראו את הסיפור בעיון, נמקו את תשובותיכם וכתבו במשפטים שלמים.

טבלת ניקוד		
חלק	ניקוד מרבי	ניקוד שהתקבל
חלק א': הבנת הנקרא	40	
חלק ב': מושגים ודרכי התמודדות	35	
חלק ג': ערכים, חשיבה והבעה בכתב	25	
סה"כ	100	

חלק א': הבנת הנקרא (40 נק')

1 בחרו את התשובה המדויקת ביותר. (6 נק')

א. מדוע הרגיש דניאל «תקוע»?

- כי לא ידע להשתמש באפליקציה
- כי היה לו קונפליקט בין החברות עם איתי לבין הדאגה לנועם
- כי המורה כעסה עליו
- כי הוא עצמו העביר את התמונה

ב. מה הייתה התוצאה של המשפט «האם זו עובדה, או רק מחשבה?»

- דניאל החליט לשתוק
- דניאל הבין שהפחד שלו אינו עובדה ובחר לפעול
- דניאל העביר את התמונה
- דניאל יצא מהקבוצה

2 השוו בין שתי הדמויות שעמדו לצד נועם. (8 נק')

דניאל		תמר
למי פנה?	לאיתי, מי שפרסם את התמונה	לנועם, מי שנפגע
מה עשה?	אמר לו מסר אני וביקש למחוק ולבקש מכולם למחוק	שלחה לו הודעת תמיכה בפרטי

3 הסקה: הסבירו את המשפט «תמונות שאי אפשר להחזיר». מה הוא מלמד על מה שקרה בסיפור, גם אחרי שאיתי מחק את התמונה? (8 נק')

תשובה אפשרית: תמונה שנשלחה עוברת הלאה ונשמרת אצל אחרים; גם אחרי שאיתי מחק, הילדים כבר העבירו אותה לקבוצות אחרות, ולכן הפגיעה לא נעלמה, והיה צורך לבקש מכולם למחוק ולערב את היועצת.

4 נתחו את דברי דניאל לאיתי: מצאו בהם את שלושת החלקים של מסר אני, והסבירו מדוע הפתיחה «אני יודע שלא רצית לפגוע» עזרה לאיתי להקשיב. (9 נק')

תשובה אפשרית: רגש: «אני דואג»; מצב: «כשתמונה כזאת עוברת בין עשרות ילדים»; בקשה: «שתמחק ותבקש מכולם למחוק». הפתיחה לא האשימה את איתי והראתה שדניאל מבין את כוונתו, ולכן איתי לא התגונן והיה מוכן לשמוע.

5 עמדה: האם איתי הוא «ילד רע»? כתבו את עמדתכם ונמקו אותה בשני נימוקים מן הסיפור. (9 נק')

תשובה אפשרית: מחוון: עמדה ברורה – 2 נק'; שני נימוקים מן הסיפור – 3 נק' לכל אחד; ניסוח – 1 נק'. למשל: איתי עשה מעשה פוגע, אבל אינו «ילד רע» – הוא לא חשב על התוצאה («לא חשבתי על זה ככה»), ומשהבין, מחק וביקש סליחה מול כולם; מעשים אפשר לבחור ולתקן.

חלק ב': מושגים ודרכי התמודדות (35 נק')

1 השלימו את המושג המתאים. (8 נק')

- רגשות מגיעים מעצמם, אבל התגובה היא בחירה שלנו.
- «אני לא מצליח לקלוע – עדיין» מזכיר שאפשר להשתפר.
- מי שצוחק ומעודד את הפוגע ממלא את תפקיד המצטרף.
- לומר במילים שלנו את הרגש ששמענו נקרא שיקוף.

2 נכון או לא נכון? תקנו את המשפטים הלא נכונים ונמקו. (8 נק')

- רגש חזק מוכיח שהמחשבה שגרמה לו נכונה. לא נכון – מחשבה לא מדויקת יכולה לעורר רגש חזק; צריך לבדוק עובדות
- לעמוד לצד אפשר גם בלי להתעמת עם הפוגע מול כולם. נכון
- הכללה חיובית, כמו «כל הבנים אמיצים», אינה בעייתית. לא נכון – גם הכללה חיובית אינה מדויקת ויוצרת לחץ על מי שאינו מתאים לה
- פחד יכול לשמור עלינו במצבים מסוכנים באמת. נכון

3 לכל מצב כתבו: מהו הכלי המתאים מהחוברת, ולמה דווקא הוא. (9 נק')

מצב	כלי מתאים	למה?
יואב רועד לפני שהוא קורא חיבור מול הכיתה	נשימה איטית ו«מפחיד אבל לא מסוכן»	המצב אינו מסוכן, והנשימה מרגיעה את הגוף
מיכל חושבת: «אף אחד בכיתה לא אוהב אותי»	בדיקת המחשבה: עובדה או מחשבה?	זו מחשבה עוקצת עם הכללה, ואפשר למצוא מחשבה מקדמת
אריאל קיבל הודעה מזר שמבקש תמונה ושלא יספר להורים	לא עונים, חוסמים ומספרים למבוגר	בקשת סוד מההורים היא סימן אזהרה

הכללה	דעה קדומה על אדם	תקשורת מקרבת
כל הילדים מהעיר ההיא רברבנים, כל השחקנים הגבוהים טובים בכדורסל	הוא נראה מוזר, לא אשב לידו, היא חדשה, בטח היא לא חכמה	אני מתוסכל כשמפריעים לי, ואבקש לחכות, נשמע שהיה לך יום קשה

5 בחרו את התשובה המדויקת ביותר. (4 נק')

- א. מה ההבדל העיקרי בין «עומד מהצד» לבין «עומד לצד»?
- העומד לצד נמצא קרוב יותר פיזית
 - העומד מהצד תמיד פוגע
 - אין הבדל
- ב. איזה משפט מבטא חמלה כלפי חבר שנכשל?
- «אמרתי לך שלא תצליח»
 - «זה קורה לכולם, לא נורא, תשכח מזה»
 - «אני רואה שזה כואב לך. רוצה שנתאמן יחד?»
 - «בפעם הבאה תתאמן יותר»

חלק ג': ערכים, חשיבה והבעה בכתב (25 נק')

- 1 חבר טוב שלכם מתחיל חרם על ילד בכיתה ומבקש שתצטרפו. הציגו שתי דרכי פעולה אפשריות, השוו ביניהן, ובחרו אחת עם שני נימוקים. (10 נק')

תשובה אפשרית: מחוון: שתי דרכי פעולה מתאימות (למשל לסרב ולדבר עם החבר במסר אני; לתמוך בילד המוחרם ולפנות למחנך) – 3 נק'; השוואה (יתרון וקושי לכל אחת) – 3 נק'; בחירה עם שני נימוקים – 4 נק'.

- 2 כתבו מחדש את ההודעה כמסר אני: «אתם ממש מגעילים, תמיד אתם מתחילים את המשחק בלי לחכות לי!» והסבירו במשפט אחד מה שיניתם. (7 נק')

תשובה אפשרית: למשל: «אני מרגיש עצוב ומיותר כשמתחילים את המשחק בלי לחכות לי, ואני מבקש שתקראו לי לפני שמתחילים». ההסבר: הורדתי את העלבון ואת ההכללה «תמיד», ותיארתי רגש ובקשה. מחוון: שלושה חלקים – 5 נק'; הסבר – 2 נק'.

- 3 כתבו פסקה (4 שורות): איזה כלי מהחוברת תיקחו איתכם לכיתה ו', ותארו מצב שבו הוא יעזור לכם. (8 נק')

תשובה אפשרית: מחוון: בחירת כלי מהחוברת והסבר שלו – 3 נק'; תיאור מצב ממש ומתאים – 3 נק'; כתיבה מסודרת ונכונה – 2 נק'.